

rádce

družinových rádců a rádkyň

Myslíš, že není nutné zabývat se v družině řešením kritických situací, poskytováním základní první pomoci, zdravotnědou a tělovědou?

Ale to jsi na omylu! Náš oddíl funguje něco přes deset let, a za tu dobu se v něm stalo mnoho úrazů. Většinou to byly běžné odřenyiny, puchýře, popáleniny a mnoho klíštat - ale vyskytla se i zlomená ruka, několikrát vyražený

dech, šest včelích bodnutí najednou... Vždy jsme museli nějak zasáhnout, aby nedošlo k nejhoršímu. Tyto případy se nám staly na společných akcích. Jak si ale poradíš, když budeš svědkem nějaké nehody, nebo se dokonce sám zraníš? Co pak?

Tady vidíš, že znalost základní první pomoci je skutečně nezbytná. Venujte se proto nácviku život zachraňujících úkonů s družinou... nikdy nevíš, kdy můžeš někomu pomoci.

Jean

Duben

Skaut je veselý myslí

Příkaz veselé mysli je příkaz duševní hygieny. S veselou myslí překonáš všechny překážky, před kterými člověk vysušený vážností beznadějně klesá. Radost, smích do tebe nasype síly a vzpřímí tě.

Rytíř Smích je postavou z pohádky, která zažene strašidelné mátohy: Zlost, Nenávisť. Doktor Jásavý je zázračný lékař, který uzdraví bez mastí a diet. Paní Vtipná je přemoudrá stařenka, která prodlouží život o deset let. Vynasnaž se, aby se tito mistři stali tvými druhy v životě.

Umíš se usmát, i když Tě potkalo něco nepříjemného?

Dovedeš si udržet veselou náladu?

Dovedeš se vysmát sám sobě?

Dovedeš pobavit společnost?

Umíš být vtipný, a přitom ze sebe nedělat šaška?

Děláš někdy vtipy, které ponižují a urážejí mladšího, nebo nějakého jedince, na kterého všichni dorážejí?

J. Marek – Markýz

Kalendář

5. 4. 1901 – Narodil se Rudolf Plajner, od r. 1939 náčelník Junáka.

22. 4. – Mezinárodní Den Země. Poprvé se oslavoval v roce

1970, především v USA. O dvacet let později si tento den připomínalo již 130 zemí světa.

24. 4. – Při příležitosti svátku patrona rytířů a skautů sv. Jiří slavíme svátek skautů celého světa.

24. 4. 1945 – Nacisté popravili v Těšíně desítky odbojářů, mezi nimi i pět ostravských skautů. Na jejich paměť roste od roku 1946 na hřebeni Ivančena v Beskydech kamenná mohyla. Každoročně při výročí jejich smrti k ní putují skauti, skautky, ale i trampové, aby položením svého kamene uctili jejich památku.

Velikonoce

Na jaře slaví křesťané svůj největší svátek, Velikonoce. Jde o připomenutí umučení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. V prosincovém Rádcu jste četli o adventu, době přípravy na Vánoce. I Velikonoce mají svou přípravu, půst, který začíná Popeleční středou a trvá 46 dnů. Poslední neděle před Velikonocemi se nazývá Květná (připomíná Kristův triumfální vjezd do Jeruzaléma). Květná neděle zahajuje Svatý týden, ve kterém se slaví další svátky – Zelený čtvrtek (den poslední večeře a úzkosti Ježíšovy v zahradě getsemanské), Velký pátek (den ukřižování Krista), Bílou sobotu (den očekávání vzkříšení, které je slaveno nočním bděním v modlitbách – vigilií, a bohoslužbou), Boží hod velikonoční, připadající na neděli (připomíná starozákonní událost, odchod Izraelitů z Egypta). Po Velikonocích si ještě po šest týdnů křesťané připomínají velikou Kristovu oběť a jeho vykupitelské dílo.

Podle Jarochoa – středisko Blaník

„Bud' připraven“

Čtěte si příběhy z dávné historie i současnosti. Přečtěte si napínavou knihu Miloše Zapletala Stezka odvahy, nebo alespoň úryvky: Kanadský žertík z knihy Sedmička od Miloše Zapletala, či Smrt malého zuluského děvčátka z knihy

Waltera Hansena Vlk, jenž nikdy nespí, příběh, který se stal zakladateli skautingu B-P.

První pomoc na výpravách

I vy v dnešní době můžete být užiteční, připravení poskytnout první pomoc při nehodě, pomoc bližnímu v nesnázích apod. Hledejte v knize „Buď připraven (Skautské prameny) nebo v příručce Skautskou stezkou.

Dokáže už každý z vaší družiny přivolat Rychlou lékařskou pomoc? Uložit člověka v bezvědomí do stabilizované polohy? Přiložit tlakový obvaz? Proberte další nové body. Například co dělat při nehodě?

Vyrobte si malé zápisníčky S.O.S., a do nich zapisujte

nejdůležitější poznatky a zásady (Buď připraven, SP, str. 11) Připomeňte si nejdůležitější pravidla silničního provozu (chodci, cyklisté, útvar).

Debatujte o podmínkách přežití v přírodě. Připrav si několik otázek z různých situací, pak se každého jednotlivě ptej: „Co bys dělal, kdyby...?“ Mnoho námětů najdeš v příručce Buď připraven (SP).

Není nic horšího než kvůli dešti, únavě či chladu nebo ze strachu před hladem a osamělostí nedojít tam, kam si člověk předsevzal.

Miloslav Nevrlý – Náčelník

My a lidé kolem nás

Dobré skutky

Všimli jste si, že někde vandalové zkroutili dopravní značení, cedulku s textem historické památky, významného stromu,

počmárali kapličku, zbudovali divoké ohniště? Pokuste se poničené věci uvést do původního stavu.

Pomozte kamarádovi z družiny nebo spolužákovi ze třídy s učením do školy.

Budete letos pořádat akci **Den otevřených kluboven**? Pozvěte rodiče a zájemce o členství v Junáku. Vystavte své kroniky, deníky, fotky, výtvarné práce, promítněte diapozitivy nebo video.

Zjistěte fakta o odbojové činnosti ve vašem městě, obci, požádejte o besedu v klubovně některého místního pamětníka nebo oldskauta.

Povězte si o dopravní síti v ČR. Čím je dnes výhodnější cestovat? Hledejte v jízdním řádu, proberte i chování v dopravních prostředcích.

24. dubna si připomeňte svátek svatého Jiří – rytíře a patrona skautů. Žil na přelomu 3. a 4. století a o jeho osudu je známo velmi málo. V den jeho svátku se spojují skauti celého světa ve vzpomínkách na něj. Uvědomují si základní skautské ctnosti – odvalu, čestnost, oddanost, pravdomluvnost...

Podle legendy o svatém Jiří (z příručky Vlče, skaut, rover – SP, str. 118) připravte hru – malé večerní putování pro ostatní družiny nebo dvojice. Rozdělte si role: otec král, mudrc, kupec, král Salemu, princezna, čarodějnice, drak, a připravte si převleky. Ke každému stanovišti přidejte úkol a trochu herectví a večerní putování (lesem, parkem i městem) s plněním úkolů (získání mapy, rady, meče, prstýnku a nalezení draka) je na světě.

Pozorování přírody

Vydejte se proti proudu potoka nebo říčky. Sledujte výskyt různých živočichů a jarních rostlin. Podaří se vám spatřit mloka? Nasbírejte si několik oblázků na výtvarné práce.

Všimněte si, co všechno dokážou lidé vyhodit. Vyčistěte část lesa, břehů a koryta potoka, nebo se v rámci oddílu podílejte na úpravě parku apod.

První duben je Dnem ptactva, poznejte nové druhy, učte se vnímat a rozlišovat ptačí zpěv.

Vypravte se k rybníkům. Které druhy ptáků na rybnících hnízdí? Všimněte si žab, každý druh jinak kuňká. Kolik různých druhů obojživelníků a hmyzu napočítáte? Hledejte olše. Kolik je jich druhů?

Vyber několik **pozorovacích úkolů** pro družinu z knih Výpravy za Dobrodružstvím, Skautský oddíl II. Program I (SP), nebo si několik úkolů vymysli.

Zasadte si vzrostlý stromek (po dohodě s lesáky, zahradnictvím). Společně o něj pečujte. A nebo zasadte jen naklícenou kukuřici. Vyroste vám?

Výpravy

Udělejte si orientační výpravu. Všechny záhadné pojmy vám objasní příručka „Vycházky – výlety – výpravy“ (SP).

Hrajte na výpravě orientační hry: K majákové skále, Sraz u hájovny, Pochod do čtyř světových stran, Podivínův odkaz.

Tyto a další hry najdete v Encyklopedii her v přírodě.

Vyzkoušejte spojení s vysílačkami. Nemáte si je kde půjčit? Nahradte vysílačky mobilními telefony (užijte je při pátracích a bojových hrách, při akcích SOS).

Naplánujte si jarní výpravu podle dramatického příběhu z knihy. V rámci oddílu se zúčastněte záchranné (simulované) akce – hry. Noční hry pro oddíl: Noční poplach S.O.S.; Orientační: Volání o pomoc; Hry ve městě pro družinu: Buď připraven, Stopovačka, Mrtvé schránky a další (Encyklopedie her).

Připravte pro ostatní družiny večerní nebo noční hru v přírodě či ve městě.

Na vyhrazeném ohništi rozdělte oheň na čas s přepálením provázku. Vyzkoušejte, z kolika a jak silných třísek vám oheň chytne. Jaké dřevo je na třísky nejvhodnější? Obeznam všechny členy družiny s bezpečnostními pravidly rozdělování ohně z rádce Skauta-Junáka č. 6 roč. 43 (2000/2001) nebo z příručky Skautskou stezkou.

Tvořivost

Vyrobte si pomůcky ke hrám – papírové míčky na bojovky, pálky na lakros apod.

Chcete mít vlastní družinové zápisníky se zdobenými deskami? Vyrobte si je sami. Jak je svázat? Podrobný postup najdete v příručce Skautskou stezkou.

Vytvořte nebo ušijte si kostýmy na večerní putování o sv. Jiří nebo na „slet čarodějnic“ koncem dubna. Pokud podobná akce u vás neprobíhá, uspořádejte si ji sami pro sebe. Nezapomeňte ale na lesní zákon a dobře zabezpečený oheň.

Malujte na oblázký nalezené v potoce různé přírodní motivy, osobní značky, indiánské symboly nebo fantastické bytosti (vzory nebo inspiraci najdeš v příručce Skautská praxe II.-SP). Na zdobení je vhodná tuš, akrylové nebo olejové barvy. Kamenů pak můžete užít jako cen při táborové soutěži, hodí se i jako dárek k narozeninám apod.

Na výpravách často kreslete (krajiny, osamělé stromy, kytky, mraky...).

Zpívejte si – nepotřebujete kytaristu ani znalost not. Zařaďte drobné zpěvavé hříčky a soutěže na schůzky, třeba zazpívat předložený text na známou melodii, písničky s doprovodnými pohyby apod. Na delších výpravách zpěv při chůzi zlepší náladu a odvane únavu. Nebojte se a nestyďte se začít.

Blíží se tábor, sestavte si a opište nebo okopírujte zpěvníček písni, které již znáte, i těch, které se chcete naučit.

Zahrajte si

Bouře v lavóru – udělejte si každý ze skořáčky od ořechu lodičku: na dno vmáčkněte trochu plastelíny nebo zakapejte vosk. Zabodněte špejlový stěžeň s plachtou a na ní označte lodní třídu nebo nakreslete svůj znak. Potom tyto lodičky vložte do umývadla s vodou podle vzoru vánočního pouštění svíček a foukejte. Primitivní zábava? Ale kdeže! Právě na těchto lodičkách poznáte, jakou funkci má umístění zátěže, velikost, tvar a prohnutí plachet, náklon a boční profil trupu.

Družinová potmě – to se v jednu chvíli bez upozornění zhasne a rádce do té tmy řekne: „Uvažte rybářský uzel a položte jej na stůl.“ Pak dá každému papír a každý na něj píše diktovanou zprávu – samozřejmě potmě. Potom posílá rádce několik předmětů, které mají hráči hmatem poznat a pak na papír ve správném pořadí napsat, ale tak, aby to nezasáhlo do textu předcházejícího. Nakonec dostane každý krabičku zápalek, vysype ji z výšky 20 cm před sebe na stůl a potom je do jedné minuty složí zpět do krabičky, a to hlavičkami k sobě. Překvapení z našich výsledků, když opět rozsvítíme, bude veliké.

Rikitan, časopis Abahoa, Třebíč

*Právě vyšla znova příručka **Rádce skautské družiny** – jak si ji objednat se dozvíš v tomto čísle Skauta-Junáka na straně 19.*

RÁDCE - příloha časopisu Skaut-Junák č. 7, roč. 45, 2002/3

Z různých pramenů připravil Jan Švrček - Jean, kresby P. Joubert a archiv